

Opponensi vélemény Máthé Milos Szilvia diplomatervéhez

Téma: Gyermekház, Szilágyi

„Jöjj divatba. Menj
Ki belőle. Ez után
Derül ki mit érsz.”
Fodor Ákos

A mottó meglepő lehet, valójában a palatető váltotta ki belőlem. Ahogy meghallottam a palatetőt, és a diplomázó magyarázkodását, hogy ő nem ilyen házakat szokott tervezni, megjelent lelki szemeim előtt egy valóban gyönyörű fehérre festett, sötét palatető minimalista ház, mondjuk egy dán vagy egy angol folyóirat címlapjáról, pontosan megtervezett és precízen kivitelezett, éppen ezért szinte észrevehetetlen részletekkel, és átéreztem a vágyat valami mérhetetlenül mai és „trendi” után.

De ez a terv nem erről szól. Ennek egészen más a mozgatórugója, itt önkéntes emberek, adományokból, szeretetből raknak össze házat és családot. És bár igyekeztem elkerülni az érzékösséget, nem tudtam magam teljesen kivonni a program adta meghatottság alól.

Adott egy hajdan virágzó, 110 éves, mesterséges település, érdekes szerkezettel és építészeti elemrendszerrel, amely hirtelen, egy háború következtében radikálisan átalakult, és ahol az elvándorlások és betelepítések odáig vezettek, hogy az iskolában a magyar osztályokat bezárás fenyegeti. Ehhez adott egy lelkes plébános, egy nem kevésbé lelkes gyülekezet, és egy, Bőjte Csaba ferences szerzetes által elindított nemes mozgalom, amely a szegény és árva gyerekek felkarolásával, nevelésével foglalkozik. E kettő eredménye egy gyönyörű történet, ahol a gyermekházak kialakítása egyszerre gondoskodik az árván maradt vagy nagyon szegény gyermekek neveléséről, ugyanakkor biztosítja a szükséges iskolai létszámot, de az épített környezet megőrzését is, mégpedig hosszútávon.

Szilágyin már egy ingatlant megvásárolt a gyülekezet ilyen céllal, a felújítási munkák is elkezdődtek nagyrészt társadalmi munkában. A diplomaterv egy későbbi fázissal foglalkozik, amikor már két felújított ház után, lehetőség nyílna egy üres telken egy központ kialakítására. A központ is magába foglalna két családi egységet, de itt lenne egy közösségi helyiség is egyéb, iskolán kívüli, akár „külsősök” befogadására is alkalmas foglalkozásokra, és egy igazgatási iroda is. De valljuk be, nem könnyű megbízó nélkül programot alkotni. Leginkább ebből eredhetnek az apróbb aránytalanságok, mint a közösségi terem és a nappalok hasonló mérete, a padlások bizonytalan funkciója, az iroda, és tárgyaló kissé furcsa megközelítése. A vázlatterven még igazán szépen kirajzolódik a telepítés elve, ami ebben a változatban számomra kissé kuszává vált, de a makett minden bizonnyal magyarázattal szolgál majd a tömegek elrendezésére. Ugyanakkor szép a falura jellemző telektagolás és telepítés folytatása, a tornácok átfogalmazása a tanulófülkék és teraszok váltakozásával, az egyszerű fa fedélszék és annak felnyitása a közösségi terek felett, a bontott téglaburkolat a belőle rakható csipkék lehetőségével, valamint a homlokzati ritmus, tömör-falazott és áttört-üveg / fa sávjaival, ami egy teljesen mai épületet eredményez helyi anyagokból, egyszerű, jól bevált szerkezetekkel mindenki számára ismerős formában. Mert itt arra is gondolni kell, hogy ki építi fel? És ki használja? És ki tartja karban?

És akkor ez a palatető...

A diplomázó véleményem szerint jól döntött, amikor lemondott első víziójáról, és a helyhez és a feladathoz alkalmazkodott. Ha kísért is az eredeti koncepció néhány eleme, a hagyományos anyagokból és szerkezetekből mégis kortárs épület kerekedett.

A tervet elfogadásra ajánlom.

Gaul Cicelle
építész